

25. Kaupunginkirjasto¹⁾

Toiminnan kehitys. Kirjastosta lainattiin v. 1971 yhteensä 4 326 570 kirjaa vastaten 8.28 kirjaa asukasta kohden. Lisäys edellisen vuoden lainaukseen oli 456 355 eli suurempi kuin minään aikaisempana vuonna. Kehitys oli ennen kaikkea seuraus Töölön uuden sivukirjastorakennuksen saavuttamasta suosiosista, mutta myös kolmannella kirjastoautolla ja useilla sivukirjastoilla oli osuutensa poikkeuksellisen suuriin lukuihin.

Sodan jälkeistä kehitystä kuvaa se, että 1 miljoonan lainan raja ylitettiin v. 1947, 2 milj. v. 1957, 3 milj. v. 1967 ja 4 milj. jo v. 1971. Aikaisempien vuosien lukuihin vaikutti luonnollisesti osaltaan kaupungin väkiluvun nopea lisääntyminen. Viime vuosien aikana tämä tekijä ei kuitenkaan enää heijastu kehitykseen. Toiminta on huomattavasti tehostunut lainauksen asukasta kohden kasvaessa ja saavuttaessa lukemia, joita ei aiemmin olisi voitu ainakaan tässä vaiheessa pitää lainkaan mahdollisina.

Kirjaston käytön kehittymiseen ovat monet seikat myötävaikuttaneet, tärkeimpinä ehkä vapaa-ajan yleinen lisääntyminen ja kirjastoautotoiminnan ulottaminen kattamaan kaupungin syrjäisimmätkin osat. Entistä laaja-alaisemmalla kirjallisuuden hankintapolitiikalla ja useiden huonetilojen kohentumisella on niin ikään ollut merkittävä vaikutus lopputulokseen. Lähivuosina yhtä voimallinen kasvu ei enää liene mahdollisuuksien rajoissa, joskin kehittämisen varaa sekä rakennushankkeiden että kirjaston yleisen suhdetoiminnan tehostamisen suhteen on

edelleenkin runsaasti. Kirjallisuusmääräraha on puolestaan pysytellyt valitettavan suppeana, joten kirjallisuuden tarjonta ei ole voinut vastata kaikkia kohtuullisia vaatimuksia. Asukaskohtaiset lainausluvut ovat Helsingissä joka tapauksessa jatkuvasti kaupunkien keskiarvon alapuolella. Vertailussa tulee kuitenkin ottaa huomioon pääkaupungin kulttuuritarjonnan poikkeuksellinen moninaisuus.

Lainaustoiminnan harvinaislaatuisten kehityksen johdosta voi olla aiheellista ja hedelmällistä yksityiskohtaisemmin tarkastella kirjaston tilastolukuja viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Vuonna 1961 lainaus oli 2 368 183 kirjaa, joten kymmenvuotiskauden aikana toiminta on sen keskeisimmältä osalta liki kaksinkertaistunut — tarkasti laskien lisäys on 82.7 %. Kymmenen vuotta sitten kirjavarasto käsitti 775 500 teosta ja kertomusvuonna 1 131 284, lisäys huomattavasti vaatimattomampi 45.9 %.

Lainaaajien lukumäärän suhteen on todettava tilaston epätydyttävyyys sikäli, että useammat henkilöt, esim. saman perheen jäsenet, voivat lainata kaikki kirjansa yhdellä lainauskortilla. Toisaalta samalla henkilöllä voi myös olla useita lainauskortteja, esim. pääkirjastosta, jostain sivukirjastosta ja kirjastoautosta, jolloin hänet tilastoidaan useampana henkilönä. Näillä varauksilla voidaan todeta, että rekisteröityjen lainaajien lukumäärä oli v. 1961 yht. 100 614 ja v. 1971 yht. 138 989. Lisäys on n. 38.1 %, mikä merkitsee sitä, että kullakin lainauskortilla v. 1961 lai-

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja kaupunginkirjaston toimintakertomuksen eripainoksessa.

Töölön sivukirjaston musiikkiosastolla on kahdeksan levysoitinta ja kaksi nauhuria, joilla ohjelmaa voidaan lähettää miltei kaikkiin rakennuksen huonetiloihin.

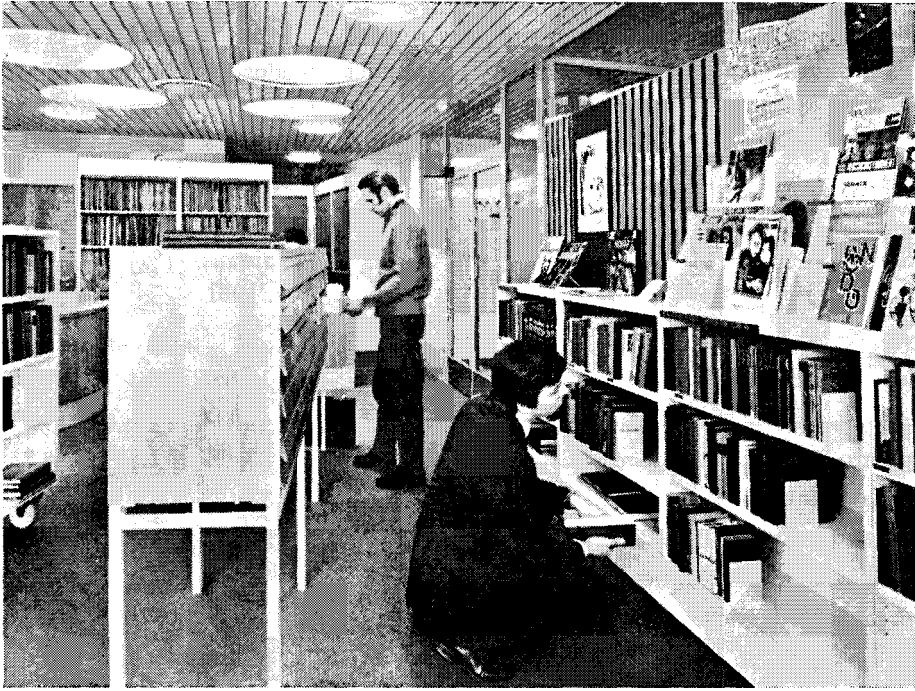
nattiin keskimäärin 23.5 kirjaa ja v. 1971 keskimäärin 31.1 kirjaa. Tänä aikana lainaajakunnan koostumus ei ole mainittavasti muuttunut. Aikuisten lainaajien osuus oli em. vuonna 78.7 % ja jälkimmäisenä 78.0 %, joten käyttäjäkunta on kauttaaltaan kehittynyt huomattavasti aktiivisemmaksi.

Rekisteröityjä lainaajia on kaupungin asukaslukuun verrattuna tätä nykyä 26.6%. Tällöin on kuitenkin huomattava, että lainaajakuntaan kuuluu myös tilapäisesti kaupungissa oleskelevia henkilöitä kuten opiskelijoita sekä naapurikuntien asukkaita. Toisaalta lainaajiin ei lainkaan ole sisällytetty laitoskirjastojen laajaa asiakaspiiriä eikä myöskään niitä henkilöitä, jotka yksinomaan ovat käyttäneet opinto- ja lukusaleja tai musiikkiosastoa. Kaikki mainitut seikat huomioon ottaen voitaneen karkeasti arvioida,

että kirjaston toiminta on tavoittanut noin kolmanneksen asukkaista ja että asiakkaiden suhteellisessa määrässä on havaittavissa jatkuvaa, huomattavaa kasvua.

Opinto- ja lukusalien käyntimäärät eivät kymmenen vuoden aikana ole oleellisesti muuttuneet. Käyntien kokonaismäärä oli 712 776 v. 1961 ja 882 519 v. 1971. Erotus voidaan pääasiallisesti kirjata Töölön uuden sivukirjastorakennuksen tarjoamien lukutilojen tilille. Muun kehityksen rinnalla voidaan katsoa lukusalien toiminnan jonkin verran taantuneen. Vastaavankaltainen kehitys on aikaisemmin koettu Skandinavian maissa. Lukusalien käyttöfrekvenssi on huomattavassa määrin riippuvainen yleisestä asuntotilanteesta ja asumisväljyydestä.

Eriteltyä lainaustilastoa tarkasteltaessa havaitaan, että suomenkielisen kirjallisuuden

Musiikkiosasto tarjoaa käyttäjilleen myös alan kirjallisuutta ja aikakauslehtiä sekä nuotteja ja partituureja.

lainaus oli v. 1971 yht. 3 763 274 (2 007 383 v. 1961) kirjaa, skandinaviankielisen 448 357 (306 390) ja vieraskielisen kirjallisuuden 114 939 (54 410). Prosentuaalinen kielijakauma oli suomenkielistä kirjallisuutta 87.0 (84.8) %, skandinaviankielistä 10.4 (12.9) % ja vieraskielistä 2.6 (2.3) %. Suurin muutos oli se, että vieraskielisen kirjallisuuden lainaus kasvoi yli kaksinkertaiseksi. Varsin merkittävänä voidaan myös pitää sitä, että ruotsinkielisen kirjallisuuden käyttö on väestön kielirakenteen päinvastaisesta kehityksestä huolimatta melkoisesti lisääntynyt.

Tietokirjallisuutta lainattiin v. 1971 yht. 1 207 967 (700 137) kirjaa ja kaunokirjallisuutta 3 118 603 (1 668 046). Kaunokirjallisuuden lainaus on siis lisääntynyt selvästi nopeammin. Tämä on ristiriidassa niiden

yleisten havaintojen kanssa, joiden mukaan televisio on vähentänyt kevyen viihteen tarvetta ja kohdistanut suuren yleisön mielenkiinnon lähinnä asiapitoiseen kirjallisuuteen. Kirjastolaitoksen kasvaessa ja kirjakokoelmien vastaavasti monipuolistuessa tietokirjallisuuden asema myös yleensä kohentuu. Poikkeuksellinen tulos selittyy lähinnä kirjastoautojen suuren lainausosuuden perusteella; tietokirjallisuuden tarjonta on autoissa tilanpuutteen takia luonnostaan varsin kapeata. Lainaajakunta on myös täydentynyt uusilla lainaajilla, joiden lukutottumukset ovat suhteellisen yksipuoliset ja kehittymättömät. Viihdekirjallisuuden hankintaosuuden kasvu on ilmeisesti myös vaikuttanut lainojen jakautumaan. Tulevaisuudessa, tarjonnan ja kehityksen vakiintuessa, voidaan olettaa kirjaston lainauksen painopisteen vähän

25. Kaupunginkirjasto

kerrallaan siirtyvän tietokirjallisuuteen päin. Tietokirjallisuuden jakaantuminen kymmenluokituksen mukaisiin aihepiireihin on sekin

mielenkiintoinen. Lukumäärät ja prosenttiosuudet muodostuvat seuraaviksi:

Pääluokka	Lainaus v. 1961	(%)	Lainaus v. 1971	(%)
000 Yleisteokset	19 627	0.8	25 694	0.6
100 Filosofia, psykologia, kasvatus	47 114	2.0	86 971	2.0
200 Uskonto	23 892	1.0	43 252	1.0
300 Yhteiskuntatieto	33 498	1.4	142 723	3.3
400 Maantiede, matkat	95 047	4.0	90 513	2.1
500 Matematiikka, luonnontieteet	77 720	3.3	108 369	2.5
600 Tekniikka, lääketiede	99 686	4.2	205 872	4.8
700 Taide, urheilu	85 794	3.6	157 040	3.6
800 Kielet, kirjallisuudenhistoria	102 355	4.3	128 788	3.0
900 Historia, elämäkerrat	115 404	4.9	218 745	5.0
0—9 Kaunokirjallisuus	1 668 046	70.5	3 118 603	72.1

Lukujen suhteen on luonnollisesti pakko todeta, että kirjaston luokitusjärjestelmä toimii hyvin kaavamaisena jakoperusteena. Otantaan perustuvat tilastolaskelmat muuttuvat myös jonkin verran summittaisemmiksi hienojakoisen jaottelun kohdalla. Näistä seikoista huolimatta eräät yleispätevät huomiot ovat oikeutettuja ja paikallaan. Vertailun perusteella havaitaan ennen kaikkea yhteiskunnallisen kirjallisuuden käytön kasvaneen moninkertaisesti. Luvut eivät tietenkään kuvasta pelkästään kirjaston tarjontaa, vaan myös kustannustoiminnan painopisteissä tapahtuneita muutoksia. Ajankohtaisen poliittisen pamflettikirjallisuuden ja yhteiskunnallisia ongelmia käsittelevän muun tietokir-

jallisuuden osuus kuvastuu numeroista silmiinpistävän selvänä ja mittavana. Muiden kirjallisuusryhmien kohdalla muutokset ovat vaatimattomammat. Maantieteellisen kirjallisuuden lainauksen lasku liittyynee sekin kustannustoimintaan ja yleiseen taustaan. Uusia matkakirjoja ilmestyy entistä vähemmän, mikä puolestaan selittyyneen ulkomaanmatkojen yleistymisestä ja siitä johtuvasta laimentuneesta mielenkiinnosta tai uteliaisuudesta vieraisiin maihin nähden. Osa muita oloja käsittelevästä kirjallisuudesta kuvaa sitä paitsi aihettaan yhteiskunnallisesta, taloudellisesta tai poliittisesta näkökulmasta, jolloin ao. teos sijoittuu pääluokkaan 300.

Töölön sivukirjasto. Uusi rakennus otettiin

porrastetusti käyttöön siten, että lainausosastot avattiin pari päivää ennen joulua v. 1970, opinto- ja sanomalehtisali vuoden vaihteessa sekä musiikkiosasto helmikuun 25 p:nä a.o. kaluston valmistuttua ja laitteitten asennustöiden päätyttyä.

Koko vuosi muodosti eräänlaisen sisäänajovaiheen, jolloin pyrittiin sekä selviytymään tavattoman suureksi paisuneesta käytöstä että sopeutumaan uusiin toimintamuotoihin. Rakennuksen vetovoima koettiin etenkin alkuvaiheessa erittäin kouriintuntuvana, ilahduttavana ja kirjaston osittain vaatimattomia resursseja rasittavana. Kirjalainauksen kolminkertainen kasvu kohdistui raskaana peruskirjakokoelmaan ja jonkinlainen tasapaino kyettiin jatkuvin täydennyksin saavuttamaan vasta vuoden loppupuolella.

Kirjaston keskeinen sijainti kaupunginosan asutukseen ja yleisiin liikennevälineisiin nähden heijastui korkeissa käyttöluvuissa. Vuosilainaus ylitti 400 000 kirjaa ja koska lainaus lisääntyi vielä syyspuolellakin, voidaan tilastolukujen olettaa saavuttavan ja ohittavankin Kallion sivukirjaston vastaavat lueumat. Näin huomattavaa kehitystä ei etukäteen kyetty uumoilemaan, joskin laskelmiin sisältyi oletamus, että uuden sivukirjaston valmistuminen keventäisi pääkirjastoon kohdistuvaa painetta. Pääkirjaston lainausluvut laskivatkin muutamalla tuhannella katkaisten trendin, joka huolestuttavana on jatkunut kauemman aikaa. Näyttää siis siltä, että Töölön sivukirjaston avulla voidaan helpottaa ahtaan pääkirjaston toimintaedellytyksiä ja aikaansaada jonkinlainen hengähdystauko siksi ajaksi, joka ennen uuden pääkirjastorakennuksen valmistumista on joka tapauksessa kestettävä.

Helsingin keskikaupungin kirjastopalvelu on pääkirjaston epäkäytännöllisyydestä johtuen muotoutunut hajakeskitetyksi. Sinänsä pääkirjaston lainausluvut vetävät varsin hyvin vertoja muiden Pohjoismaiden suurten

kaupunkien vastaaville käyttöluvuille, mutta Kallion ja Töölön sivukirjastojen tilastot ylittävät selvästi kaikkien vastaavien sivukirjastojen lukemat, jotka miltei kauttaaltaan jäävät huomattavasti alle 300 000 vuosilainan.

Helsingin kirjastolaitoksen olosuhteet ovat kehittyneet omaperäiseen suuntaan. Tuntuu kuitenkin siltä, että kolmeen erilliseen kirjastorakennukseen perustuva Kantakaupungin palvelu on saavuttanut varsin tehokkaat ja edelleenkin kehityskelpoiset muodot. Uutta pääkirjastoa koskevat suunnitelmat täydentävät nykyistä verkostoa sen pohjoispuolelta ja täten voitaneen sinänsä hajanainen, Töölönlahden jakama Kantakaupungin alue kattaa joustavammalla tavalla kuin yhteen ainoaan, monumentaaliseen pääkirjastotaloon nojautuva perinteinen ja määrätietoisesti keskitetty järjestelmä.

Edelleen Töölön sivukirjaston valmistumisen osoitti uusien, kauniiden ja käytännöllisten tilojen sekä niihin liittyvän julkisuuden tarjoaman tavattoman vetovoiman yleisöön nähden. On sinänsä erittäin myönteistä ja huomionarvoista, että kirjallisuuden harrastajia voidaan nykyistä paljon laajemmin vetää kirjaston toimintapiiriin toimintamuotoja kehittämällä ja tuomalla ne entistä paremmin kaikkien kaupunkilaisten ulottuville.

Töölön sivukirjastoon suoritettujen vierailujen ja ryhmäkäyntien sekä siellä järjestettyjen ohjelmallisten tilaisuuksien skaala oli erittäin laaja ja toi kirjastolaitoksen kokonaisuudessaan luontevalla ja myönteisellä tavalla julkisuuteen.

Uuden talon vihkiäiset pidettiin 28.5. Tilaisuuteen oli kutsuttu valtiovallan edustajia, kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus sekä rakennuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuneita henkilöitä. Tervehdyspuheen piti kirjastolautakunnan puheenjohtaja Maija Savutie-Myrsky ja juhlapuheen kirj.joht. Sven Hirn. Ylipormestari Teuvo Aura suoritti rakennuksen vihkimisen ja kansliapääll. Heikki Hosia esitti valtiovallan

tervehdyksen. Muusta ohjelmasta vastasivat Ylioppilaskunnan soittajat Jouko Saaren johdolla ja Birgitta Ulfsson, joka lausui Tuomas Anhavaa ja Tove Janssonia.

Töölön musiikkiosasto. Kirjaston musiikki-toiminta aloitettiin v. 1965 pääkirjastossa kahden levysoittimen ja kahdeksan stereo-kuulokeparin avulla. Olosuhteet olivat erittäin vaatimattomat, mutta käyttö kehittyi silti vilkkaaksi ja siten saavutettiin musiikki-aineiston käsittelyyn liittyvää arvokasta kokemusta. Töölön musiikkiosaston toiminnan aloittaminen merkitsi tähän nähden hyvin suurta edistysaskelta sekä erikoissuunnittelujen tilojen, laajan musiikkiaineiston että korkealaatuisen laitteiston ansiosta. Peruskokoelma käsitti lähes 2 800 levyä, joista n. 70 % konserttimusiikkia, 750 teosta musiikkikirjallisuutta, n. 1 500 nuottia ja partituuria sekä 24 alan aikakauslehteä. Äänentoistosta huolehtii 8 levysoitinta ja 2 nauhuria. Musiikkiosastolta voidaan välittää ohjelmaa eri puolille rakennusta ja lastenosastolla on päivittäinen mahdollisuus kuunnella levyjä 12 kuulokeparin avulla.

Myös musiikkiosaston käyttö ylitti ennakko-odotukset. Vuoden aikana levyjä soitettiin miltei 30 000. Kokemuksien perusteella on täysin ilmeistä, että musiikkitoimintaa on tulevaisuudessa laajennettava sijoittamalla aineistoa useampiin pisteisiin eri puolille kaupunkia. Toimintamuodon hallinnollinen johto ja painopiste tulee aikanaan keskitettäväksi uuden pääkirjaston yhteyteen, koska Töölön musiikkiosaston tilat ovat tähän taroitukseen ja alati laajenevaan audiovisuaaliseen aineistoon nähden riittämättömät.

Musiikkiosaston toimintaa suunniteltaessa ja kokoelmia täydennettäessä pidettiin varsin laajapohjaista musiikkitarjontaa tavoiteltavana. Ohjelmaan sisällytettiin määrätietoisesti myös rytmillistä musiikkia ja sen tehokasta esittelyä levykonserttien muodossa. Hankintapolitiikassa otettiin siis nimenomaan myös nuorison toivomukset huomioon. Tämän johdosta kaikki ikäryhmät ovat osas-

ton käyttäjäkunnassa olleet hyvin edustettuina. Kevyehkön musiikin ohella kielilevyjen ja -nauhojen kuuntelu oli erittäin vilkasta. Mitään huomattavampia järjestyksenpitovaikeuksia ei toiminnan laaja-alaisuudesta huolimatta kuitenkaan esiintynyt.

Henkilökunta. Kertomusvuoden päättyessä oli kaupunginkirjastossa 190 vakinaista ja 36 tilapäistä viranhaltijaa, työsuhteessa olevia kuukausipalkkaisia työntekijöitä oli 12. Tuntipalkkaisten kirjastoamanuenssien ja kirjastoapulaisten vuoden aikana suorittama työmäärä oli 154 199 t, vastaten n. 93 kokopäiväisen työntekijän työmäärää. Kaupunginkirjastoon valittiin uusina viranhaltijoina sivukirjastonhoitajiksi Eini Tanner 1.4. ja Terttu Linnamaa 1.5. sekä kirjastoamanuensseiksi Anna Kuitunen, Rauni Mäkelä ja Seija Ruutu 1.1., Sinikka Karimo, Maija Kataja, Nina Rask ja Riitta Valjakka 1.2., Kirsti-Liisa Hakanen ja Mailis Senne 1.4., Tuulikki Mantere ja Riitta Roos 1.6., Hilikka Fagerlund 1.8., Maija-Leena Kiviniemi, Marja Miettinen, Samuli Nuotio ja Heli Rothsten 1.11. lukien.

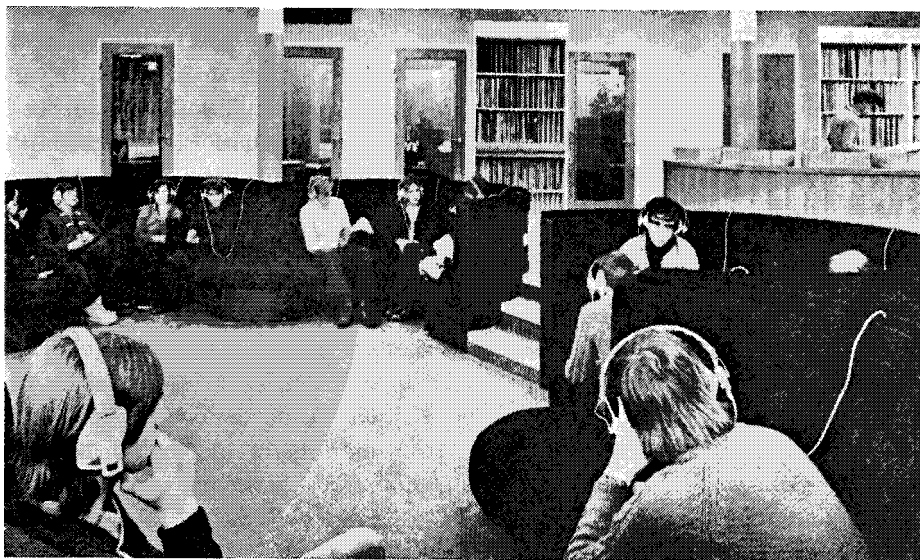
Seuraavat kaupunginkirjaston viranhaltijat siirtyivät toiseen kirjaston virkaan: opiskelunneuvojaksi Eila-Brita Ginman 1.1., osastonhoitajaksi Yrjö Ahonen 1.4. ja sivukirjastonhoitajaksi Maija Kataja 1.11. lukien.

Eläkkeelle siirtyivät sivukirj.hoit. Aili Laurila 1.4., kirj.aman. Maija Railo 1.7. ja sivukirj.hoit. Helvi Holmström 24.9.

Kirjaston palveluksesta erosivat kirjastoamanuenssit Irmeli Aronen 16.2., Pirkko Pöysälä 22.2., Liisa Eskelinen 28.6., Mailis Senne 11.7., Paula Lehto 1.8. ja Maija Ojan-takanen 16.8.

Kaupunginkirjaston palveluksessa oleville myönnettiin sairauden, tapaturmien ja äitiyslomien vuoksi virkavapautta yhteensä 6 599 päivää.

Kirjastotutkintoa varten vaadittavan harjoittelun suoritti 12 henkilöä. Harjoittelijoille järjestettiin kevätkaudella koulutustilaisuuksia (24 t), joissa käsiteltiin mm. kaupungin-

Musiikkiosaston seitsemän kuunteluhuoneen ohella voi ohjelmaa kuunnella kuulokkeiden avulla sohvaryhmissä. Nuoriso on osoittanut suurta mielenkiintoa uuteen toimintamuotoon.

kirjaston historiaa ja organisaatiota, kirjallisuuden valintaperiaatteita ja hankintamenetelmiä, luokitusta ja luettelointia sekä kirjastotoiminnan erityistyömuotoja. Harjoittelunohjaajana toimi apul.kirj.joht. Sirkka-Liisa Meri. Kirjastonjohtajan ja harjoittelunohjaajan lisäksi luentoja pitivät kirjaston omat esitelyjen alojen erikoistuntijat sekä kirjastoneuvos Helle Kannila. Lisäksi harjoittelijat osallistuivat Helsingin seudun kirjastoharjoittelijoiden yhteisluentoihin tutustuen täten myös tieteellisten kirjastojen toimintaan.

Edellisen toimintakauden aikana aloitettua kirjaston sisäistä koulutustoimintaa jatkettiin järjestämällä kirjasto- ja järjestelyapulaisten peruskurssit (18 t) 21.10.—25.11., joille osallistui yhteensä 18 vakinaista ja tuntipalkkaista virkailijaa. Luennoissa käsiteltiin kaupunginkirjaston historiaa, hallintoa ja tulevaisuuden näkymiä, kunnallishallinnon peruspiirteitä, kirjaston erityistyömuotoja, luokitusjärjestelmää, kirjahankintaa ja luettelointia, kirjojen huoltoa, lainausmenetelmiä ja teknisiä välineitä, kortistoja

ja hyllyjärjestystä, kirjastoautotoimintaa ja siirtokirjakokoelmaa sekä yleisöpalvelun periaatteita. Luennoitsijoina toimivat kirjaston omat, esitelyjen alojen erikoistuntijat.

Henkilöasiainkeskuksen koulutusosaston järjestämille tulokaskursseille osallistui 15 kirjastoamaneuenssia, kokous- ja neuvottelutaidon kursseille opisk.neuvojat Eila-Brita Ginman, Aune Hurmeranta, Leena Sippola ja Kyllikki Wilskman, palkanlaskijoiden kursseille kirjanpitäjä Elsa Aarnio ja toim.apul. Margit Martikainen sekä sensitivity training -kurssille os.hoit. Eila Lindqvist. Kunnallishallinnon kurssin suorittivat os.hoitajat Yrjö Ahonen ja Martina Aminoff, toim.apul. Pirjo Lyytikäinen ja kirj.aman. Sirkka Svedberg.

Kirjastossa työskenteli kaksi toimistokoulun harjoittelijaa. Työnopeettajina toimivat os.hoit. Saara Oksanen ja toim.apul. Marja Lehtonen.

Sivukirjaston- ja osastonhoitajien kokous pidettiin pääkirjastossa 8.12. Kirj.joht. Sven Hirn selvitti v:n 1972 talousarvionäkymiä ja

apul.kirj.joht. Sirkka-Liisa Meri harjoittelun asemaa uudessa kirjastokoulutuksessa.

Kirjaston lastenkirjastotoimikunta järjesti Töölön sivukirjastossa 23.11. keskustelutilaisuuden nuoriso-ongelmasta. Kirjaston edustajien lisäksi alustuksia esittivät nuorisotoimiston ja lastensuojeluviraston edustajat. Kokoukseen osallistui 40 henkilöä.

Henkilökunnalle järjestettiin tutustumiskäynti Töölön sivukirjastoon 4.4., osallistujia 85, ja illanvietto 9.10., mihin osallistui n. 100 henkilöä.

Kokoukset ja opintomatkat. Kirj.joht. Sven Hirn osallistui pohjoismaisten pääkaupunkien kirjastonjohtajien kokoukseen Oslissa 4.—5.6. pitäen esitelmän musiikkikirjastotoiminnasta. Turun, Tampereen ja Helsingin kirjastonjohtajien kokous pidettiin Helsingissä 1.—2.3. Kokouksessa keskityttiin audiovisuaalisen toiminnan ongelmiin ja tutustuttiin Töölön uuteen sivukirjastoon.

Apul.kirj.joht. Sirkka-Liisa Meri osallistui harjoittelunohjaajien neuvottelukokoukseen Tampereella 8.12.

Kirj.aman. Marjut Kianto osallistui IFLA:n järjestämille kansainvälisille sairaalakirjastonhoitajien kursseille Lontoossa 23.—27.8.

Os.hoit. Martina Aminoff osallistui Tanskan kirjastokoulun järjestämälle av-kurssille 10.—19.5. ja musiikkikirjastokurssille 2.—31.8.

Kirj.aman. Viveka Floman osallistui Tukholmassa 16.—19.11. pidetylle av-kurssille ja kirj.aman. Marja Miettinen Ruotsin lastenkirjastonhoitajien kokoukseen Helsingborgissa 8.—9.9.

Suomen Kirjastoseuran järjestämään kirjallisuus- ja kustannuspoliittiseen seminaariin 10.—12.3. Espoossa osallistui kahdeksan kirjaston virkailijaa. Kirjastoautopäiville Suomussalmella 2.—3.8. osallistuivat os.hoit. Yrjö Ahonen ja kirj.aman. Sulo Vane. Lastenkirjastokurssilla Naantalissa 6.—9.10., jolle osallistui seitsemän kirjaston virkailijaa, luennoi sivukirj.joht. Kaija Salonen lasten-

kirjojen luettavuudesta tehdyistä tutkimuksista ja vanh.kirj.aman. Raili Reivala lastenkirjaston mahdollisuuksista auttaa lukemista kirjoittamishäiriöisiä. Joensuun valtakunnallisille kirjastopäiville 11.—13.6. osallistui 37 kirjaston virkailijaa.

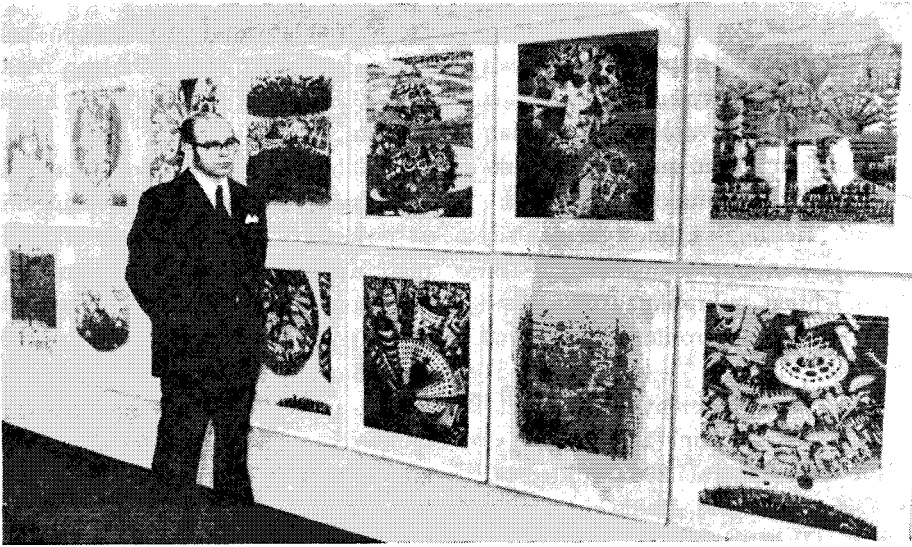
Södra Finlands Svenska biblioteksföreningenin kokoukseen Loviisassa 14.—15.8. osallistui kuusi kirjaston virkailijaa. Kirj.aman. Viveka Floman piti kokouksessa esitelmän musiikkikirjastotoiminnasta. Sivukirj.joht. Kaija Salonen toimi Kansanvalistusseuran 8.—11.7. Orivedellä järjestämän nuorisokirjallisuuden seminaarin johtajana ja luennoitsijana. Vanh.kirj.aman. Rauni Aalto osallistui kioskirjallisuuden seminaariin Orivedellä 4.—7.7. ja Sotilaskotiliiton kirjastopäiville Mikkeliä 18.9., joilla hän piti esitelmän laitost kirjastotoiminnasta. Suomen Unesco-toimikunnan järjestämään aasialaisen kirjallisuuden seminaariin osallistuivat opisk.neuvoja Leena Sippola ja kirj.aman. Laura Virkki-Kosonen.

Helsingin työväenopiston järjestämälle kirjastoapulaisten täydennyskurssille osallistui seitsemän kirjastoapulaista.

Tiedotustoiminta. Henkilökuntalehti »Kirjaston Kuulumisia», jota jaettiin myös pääkaupungin sanomalehdille ja eräille maamme kirjastoille, ilmestyi 10 numerona. Yleisölle jaettavaksi painatettiin kirjastoautotoiminnan esite. Kirjastolehden numerosta 3/1971, jossa esiteltiin Töölön sivukirjastoa, hankittiin eripainos. Pääkirjaston tietokirjallisuusosastolla aloitettiin valikoivien kirjaluetteloiden »50 kirjaa aiheesta — —» toimittaminen.

Pääkirjaston I kerroksen aulaan sijoitettuun postilaatikkoon saapui varsin runsaasti yleisön toivomuksia. Allekirjoitettuihin, osoitteella tai puhelinnumerolla varustettuihin toivomuksiin on vastattu kirjeitse tai puhelimitse.

Helsinki-päivänä esiteltiin Töölön sivukirjastoa kolmelle kävijäryhmälle, yhteensä n. 200 hengelle.

Taiteilija Simo Hannula ja hänen graafinen sarjansa »Planetaarikaupungit» Kulosaaren sivukirjastossa.

Vierailut ja kirjaston esittelyt. Pääkirjastoa, sivukirjastoja ja kirjastoautoja esiteltiin kertomusvuoden aikana useille koti- ja ulkomaisille vieraille ja vierailijaryhmille. Suurimman mielenkiinnon kohteena oli luonnollisesti Töölön uusi sivukirjasto, johon mm. tutustuivat Unkarin kansantasavallan presidentin puoliso Pálné Losonczi seurueineen valtiovierailun yhteydessä ja useat arvovaltaiset viralliset valtuuskunnat eri maista. Töölössä järjestettiin tutustumisiltoja lähes kolmekymmenelle eri järjestölle ja yhdistykselle, näihin tilaisuuksiin osallistui n. 1 200 henkilöä. Edellisten lisäksi Töölön sivukirjastoon tutustui Helsingin kaupungin edustajia, arkkitehtiryhmiä eri maista, tekniikan ja arkkitehtuurin opiskelijoita, kirjastoalan harjoittelijoita ja opiskelijoita, koti- ja ulkomaisia kirjastonhoitajaryhmiä sekä kunnallisia luottamus- ja virkamiehiä. Töölön sivukirjastoa esiteltiin myös useissa sanoma- ja aikakauslehdissä sekä alue-, musiikki-, koulu- ja lastenradion ohjelmissa. Eestin SNT:n radiossa ja Englantiin lähetetyssä lyhytaalto-ohjelmassa on myös selostettu kirjaston toimintaa.

TV on eri ohjelmien yhteydessä kuvannut kirjastorakennusta.

Kirjastoautotoiminta. Kirjastoautojen lainaus ylitti ennusteiden mukaisesti 600 000 lainaa eli 200 000 lainaa kirjastoautoa kohden. Kolmas kirjastoauto, joka oli ensimmäistä kertaa kokovuotisessa käytössä, ei siis suuremmassa määrin voinut keventää koko toimintamuotoon kohdistuvaa painetta. Ylikuormituksesta johtuen aikataulujen muutokset jäivät vähäisiksi ja niillä kyettiin paikkailemaan vain eräitä ilmeisimpiä kävijämäärien muutoksista aiheutuneita epäkohtia.

Musiikkikirjastotoiminta. Äänitteitä hankittiin 939 kpl, vuoden lopussa äänitteiden kokonaismäärä Töölössä oli 3 242 ja pääkirjastossa 1 143, yhteensä 4 385. Levyjen kuuntelijoita oli pääkirjastossa 6 927, jotka kuuntelivat 8 342 levyä; Töölössä kuuntelijoita oli 47 193 ja kuunneltuja levyjä 29 633. Yhteensä 54 120 henkilöä kuunteli 37 975 levyä.

Taidehankinnat. Kulosaaren sivukirjastoon sijoitetun Simo Hannulan etsaussarjan »Planetaarikaupungit» virallinen paljastus-

tilaisuus pidettiin 12.3. Töölön sivukirjastoon saatiin lahjoituksena Hesperian sairaalan potilaiden taideterapiatyönä valmistama puumosaikkitaulu. Kuvataidetoimikunnan myötävaikutuksella voitiin uuteen rakennukseen sijoittaa useita muitakin taideteoksia.

Mikrofilmit. Helsingissä ilmestyneiden sanomalehtien ja vanhimpien maassamme ilmestyneiden lehtien mikrofilmausta jatkettiin. Vuoden lopussa mikrofilmirullien lukumäärä oli 3 046.

Kaukolainaus. Kaukolainapyyntöjä muilta kirjastoilta vastaanotettiin 2 008 (ed. v. 1 890), joista voitiin lähettää 896 (973) teosta, näistä 146 (208) ulkomaille. Muille kirjastoille lähetettiin 86 (47) kaukolainapyyntöä, joista saatiin 70 (35) kirjaa. Jäljennepalvelua varten asennettiin pääkirjastoon ja Töölön sivukirjastoon jäljenneautomaatit.

Lastenkirjastotoiminta. Kansa- ja oppikoulujen luokille pidettiin 165 (ed. v. 106) kirjastonkäytön opetustuntia, joihin osallistui yhteensä 4 212 (2 893) koululaista. Tämä toiminta perustui samoin kuin aikaisemminkin järjestelmälliseen yhteistyöhön kouluviranomaisten kanssa. Lastentarhaluokkia vieraili kirjastossa 33, yhteensä 821 lasta. Tietokilpailuja järjestettiin 54 (52) ja osanottajia oli yhteensä 2 196 (2 162). Satutuntien ja nukketeatteriesitysten yhteismäärä oli 433 (219) ja niihin osallistui 6 759 (3 849) lasta. Nukketeatteritoiminta keskittyi Kallion ja Töölön sivukirjastoihin. Esitykset valmistettiin kirjaston henkilökunnan ja lasten työryhmän yhteistyönä; Kallion Nukketeatterikerho kokoontui kahdeksan ja Töölön kaksitoista kertaa. Molemmissa kirjastoissa oli lisäksi lasten omia nukketeatteriesityksiä seitsemän kertaa. Kalliossa järjestettiin nuorisoi-
lta, jonka ohjelmasta nuoret itse vastasivat. Osanottajia oli 22. Radio ja TV ovat vierailleet useita kertoja Kallion lastenosastolla haastatellen sekä virkailijoita että asiakkaita. TV 2 lähetti kaksi kertaa ohjelmaa nukketeatterin esityksistä. Töölössä järjestettiin yhteistoiminnassa Barnteaterföreningin

kanssa 56 luovan teatterikerhon kokoontumista. Joulukuun lastenjuhlaan osallistui 53 lasta. Lisäksi järjestettiin neljä kuultokuvaesitystä, katselijoita 113.

Meilahden laitoskirjastossa on myös yhteistoiminnassa Barnteaterföreningin kanssa järjestetty lapsille luovaa teatteritoimintaa. Kirjastossa pidettiin kerran viikossa leikkitunteja pääasiallisesti Lastenklinikan psykiatrian osaston lapsille. Myös Psykiatrian klinikan lastenosaston potilaille järjestettiin syksystä alkaen samantapaista toimintaa. Lastenlinikalla sekä Korva-, nenä- ja kurkkutautien klinikan lastenosastolla luettiin säännöllisesti satuja. Myös Psykiatrian klinikan lapsipotilaille järjestettiin satutunti. Kallion sivukirjaston nukketeatteri vieraili Meilahden kirjastossa 10.11. Kahteen esitykseen osallistui yhteensä 80 lasta.

Laitoskirjastotoiminta. Laitoskirjastokeskus siirrettiin elokuussa pääkirjastosta Töölön sivukirjastoon. Kirjastotoimintaa jatkettiin aikaisempaan tapaan HYKS:n polio-osastolla ja IV sisätautien klinikan munuaisosastolla.

Kirjastonhoitajien ja laitosten henkilökunnan välistä yhteistyötä ylläpidettiin entiseen tapaan. Nikkilän sairaalan osastonhoitajien kokouksessa 23.4. esitti kirj.aman. Leena Linnovaara kirjaston käyttömahdollisuuksia erikoisesti musiikinkuuntelua silmällä pitäen, samoin sairaalan perhehoitokotien yhdistyksen syyskokouksessa 21.10. Kirjastonhoitajat ovat osallistuneet myös Nikkilän sairaalan sisäisten toimikuntien työskentelyyn, lääkärin kokouksiin ja toimipaikkakoulutustilaisuuksiin. Leena Linnovaara osallistui tri Henrik Carpelanin sairaalassa pitämään psykoanalyttisen ryhmätyön seminaariin 17.9.—10.12.

Meilahden kirjastossa järjestettiin 24.9. neuvottelutilaisuus, johon osallistuivat Meilahden sairaalan klinikoiden ylihoitajat. Os. hoit. Svanhild Snell selosti kirjaston toimintaa. Maist. Snell kertoi laitoskirjastotyöstä ja kirjallisuuserhon toiminnasta Psykiatrian

linikalla 24.2. järjestetyssä tilaisuudessa, johon osallistuivat sekä hoitohenkilökunnan edustajat että ulkopuoliset kerhonohjaajat.

Sokein kirjastosta saatiin vuoden aikana lainaksi 1 059 äänikirjaa vanhainkodeissa hoidettaville näkövammaisille ja silmäklinikan potilaille.

Kerhotoiminta ja yleisötilaisuudet. Pääkirjaston ranskan kerho Cercle de littérature française kokoontui neljä kertaa P. Guy Béthunen johdolla ja osanottajia oli keskimäärin 11. Kallion sivukirjastossa järjestettiin kuusi musiikki-iltaa, joissa oli keskim. 28 osanottajaa. Kirjallisia iltoja järjestettiin neljä, näistä yksi yhteistoiminnassa Suomen Lausujain Liiton ja yksi Helsingin kirjailijat ry:n kanssa. Osanottajia oli keskim. 42.

Kulosaaren sivukirjastossa järjestettiin 24.3. tilaisuus, jossa taiteilija Simo Hannula esitteli kirjastoon sijoitetun etsaussarjansa »Planetaarikaupungit». Suomen ja Neuvostoliiton ystävyysviikon aikana järjesti Suomi-Neuvostoliittoseuran Kulosaaren osasto kirjastossa tilaisuuden, jossa paikallisen yhdistyksen puheenjohtaja kirkkoherra Sarantola kertoi Neuvostoliiton elokuvataiteesta. Ystävyysviikon ajan oli kirjastossa esillä Neuvostoliittoa käsitteleviä ja neuvostokirjailijoiden erikielisiä teoksia. Kalliolan vapaaopiston kirjallisuuspäivä kokoontui Malmin sivukirjastossa kuusi kertaa, osanottajia keskim. 10.

Töölön sivukirjastossa järjestettiin neljä kirjallista iltaa, näistä kaksi yhteistoiminnassa Suomen Lausujain Liiton ja yksi Helsingin kirjailijat ry:n kanssa. Lisäksi seuraavat järjestöt ja koulut kokoontuivat kirjallisiin iltoihinsa Töölön sivukirjastossa: Suomen Nuortenkirjaneuvosto, ESO:n seniorit, Helsingin reaalilyseon kirjallisuuskirjasto ja Mannerheimintien yhteiskoulu. Yhteistoiminnassa kustantajien kanssa järjestettiin viisi syksyn kirjauutuuksien esittelytilaisuutta, joihin osallistui 280 henkilöä. Deutsches Institut järjesti taskukirjojen näyttelyn 8.—13.11. Musiikki-iltoja oli neljä, osanottajia yhteensä

93, lisäksi Yrjö Kilpinen-Seura järjesti kirjastossa lied-illan. Äänilevykonsertteja pidettiin 80, joista 15 Helsingin juhlatilavien puistokonsertteja. Kuuntelijoita oli yht. 1 111.

Svenska Teatern esitti pääkirjastossa, Kulosaaren ja Töölön sivukirjastoissa yhteensä yhdeksän kertaa Strindbergin pienoisnäytelmän »Den starkare».

Nikkilän sairaalan kirjastossa pidettiin 10 kirjastokonserttia, joissa kävi keskim. 20 henkeä. Musiikin esittelystä huolehtivat sairaalan musiikkiterapeutti fil.maist. Petri Lehikoinen ja musiikin opiskelija Yrjö Sahinvaara. Nikkilän kirjallisuuskirjasto kokoontui 10 kertaa, kerhoiltoissa kävi keskim. 12 henkeä. Ohjaajina toimivat sairaalan psykologi fil.maist. Pirkko-Liisa Onnismäe ja fil.kand. Oliver Parland. Lisäksi järjestettiin viisi muuta tilaisuutta, mm. Tapanilan Työväen Näyttämön, Järvenpään lausujien ja Helsingin kirjailijat ry:n kanssa. Suursuon vanhainkodin kirjallisuuskirjasto kokoontui kerran viikossa kesäaikaa lukuun ottamatta yht. 36 kertaa. Kerhossa tutustuttiin kirjallisuuteen ja musiikkiin pääasiassa äänilevyjen avulla. Myllypuron sairaskodin kirjastokerho aloitti toimintansa syyskuussa ja kokoontui kuusi kertaa. Näiden kirjallisuus- ja musiikki-iltojen lisäksi järjestettiin keuhkokuume-tilaisuus, jossa opett. Clive A. Volk kertoi ja näytti kuultokuvia kotimaastaan Australiasta. Syksyllä aloitettiin Meilahden sairaalan klinikoilla kokeilumielessä äänilevykonserttien järjestäminen. Konsertteja oli kaikkiaan yhdeksän ja kuuntelijoita yht. 125. Psykiatrian klinikan kirjallisuuskirjasto kokoontui 15 kertaa.

Kirjavarasto. Kirjastoon hankittiin ja luettelotiin 101 187 uutta kirjaa, joista lahjoja 3 042, ja kokoelmista poistettiin 40 892 teosta. Kirjakokoelma kasvoi vuoden aikana 60 295 kirjalla ja teosten kokonaismäärä oli vuoden lopussa 1 131 284.

Kirjastoon tilattiin tai saatiin vapaakappaleina 850 eri aikakauslehteä yhteensä 3 150 vuosikertaa. Sanomalehtivuosikertojen

kokonaismäärä oli 1 180 edustaen 118 eri lehteä.

Aukioloajat. Kirjaston aukioloajat olivat samat kuin aikaisemmin. Kirjastoautot eivät kiertäneet 21.6.—24.7. välisenä aikana.

Tulot. Kaupunginkirjaston tulot nousivat kertomusvuonna 2 836 508 mk:aan, josta valtionavun osuus oli 2 532 941 mk ja muita tuloja yhteensä 303 567 mk.

Menot. Kertomusvuoden talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 8 964 226 mk, lisämäärärahoja ja ylitysoikeutta saatiin 607 591 mk, v:lta 1970 siirtyi 551 578 mk, joten käytettävissä oli yhteensä 10 123 395 mk. Tilien mukaiset menot nousivat 9 893 064 mk:aan, v:een 1972 siirtyi 163 873 mk.

Menojen jakautuma oli seuraava: palkkausmenoja 6 221 161 mk (62.9 %), kirjallisuus- ja sidontakuluja, lehtitilausmaksuja sekä äänilevyjen ja mikrofilmien hankinta 1 739 801 mk (17.6 %), josta pelkästään kirjallisuuden hankintaan käytettiin 1 192 775 mk, huoneisto-, siivous- ja kalustomenot 1 361 410 mk (13.7 %) sekä painatus-, toimisto-, kuljetus- ym. kustannukset 570 692 mk (5.8 %).

Kirjastolautakunnan valvonnan alaiset yritykset. Kirjastolautakunta valvoi seuraavien yleishyödyllisten yritysten ja laitosten saamien avustusten käyttöä: Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan kirjasto, Yhdistys Kirjoja Sokeille, Bragen leikekokoelma ja Kasvustusopillinen kirjasto- ja lukusalisäätiö.

*Lainojen jakaantuminen kauno- ja tietokirjallisuuteen aikuisten sekä lasten ja nuorten lainausosastoilla:
Utlåningens fördelning på fack- och skönlitteratur vid avdelningarna för vuxna samt barn och ungdom:
Fiction and non-fiction book issues in adult and junior departments:*

Lainauspiste Utlåningsställe Lending point	Aikuisten kirjallainat/Utlåning åt vuxna/ Issues to adults			Lasten ja nuorten kirjallainat/Utlåning åt barn och ungdom/Issues to children and young people			Kirjallainat kaikkiaan/Boklån inalles/ Total adult and junior				
	Tieto- kirjallisuus Fack- litteratur Non-fiction	Kauno- kirjallisuus Skön- litteratur Fiction	Yhteensä Summa Total	Tieto- kirjallisuus Fack- litteratur Non-fiction	Kauno- kirjallisuus Skön- litteratur Fiction	Yhteensä Summa Total	Tieto- kirjallisuus Fack- litteratur Non-fiction	%	Kauno- kirjallisuus Skön- litteratur Fiction	%	Yhteensä Summa Total
Pääkirjasto/Huvudbiblioteket/Main Library ...	264 780	358 953	623 733	20 039	112 274	132 313	284 819	26.5	471 227	73.5	756 046
Sivukirjasto/Filial/Branch Library:											
Eteläinen/Södra	32 329	52 990	85 319	6 029	40 359	46 388	38 358	29.1	93 349	70.9	131 707
Haaga/Haga	40 612	68 542	109 154	4 703	44 274	48 977	45 315	28.7	112 816	71.3	158 131
Herttoniemi/Hertonäs	30 396	49 799	80 195	4 075	29 813	33 888	34 471	30.2	79 612	69.8	114 083
Kaarela/Kårböle	11 571	23 396	34 967	2 690	20 803	23 493	14 261	24.4	44 199	75.6	58 460
Kallio/Berghäll	120 957	201 067	322 024	18 808	102 525	121 333	139 765	31.5	303 592	68.5	443 357
Kulosaari/Brändö	11 763	22 662	34 425	2 688	20 155	22 843	14 451	25.2	42 877	74.8	57 268
Käpylä/Kottby	39 546	54 089	93 635	5 148	35 902	41 050	44 694	33.2	89 991	66.8	134 685
Lauttasaari/Drumsö	38 770	66 882	105 652	5 647	41 503	47 150	44 417	29.1	108 385	70.9	152 802
Malmi/Malm	13 476	20 539	34 015	1 935	17 376	19 311	15 411	28.9	37 915	71.1	53 326
Maunula/Månsas	21 695	41 933	63 628	4 321	40 588	44 909	26 016	24.0	82 521	76.0	108 537
Munkkiniemi/Munksnäs	39 536	52 544	92 080	4 691	31 052	35 743	44 227	34.6	83 596	65.4	127 823
Oulunkylä/Äggelby	12 246	26 117	38 363	2 752	28 139	30 891	14 998	21.7	54 256	78.3	69 254
Pakila/Baggböle	8 540	18 668	27 208	2 464	19 385	21 849	11 004	22.4	38 053	77.6	49 057
Pitäjänmäki/Sockenbacka	15 525	34 768	50 293	3 102	25 191	28 293	18 627	23.8	59 959	76.2	78 586
Porolahti/Porovik	15 487	37 575	53 062	7 827	40 101	47 928	23 314	23.1	77 676	76.9	100 990
Puistola/Parkstad	15 787	20 572	36 359	2 703	29 792	32 495	18 490	26.9	50 364	73.1	68 854
Suomenlinna/Sveaborg	2 300	6 129	8 429	944	5 962	6 906	3 244	21.2	12 091	78.8	15 335
Tapanila/Staffansby	4 707	12 410	17 117	1 893	18 691	20 584	6 600	17.5	31 101	82.5	37 701
Toukola/Majstad	5 976	13 925	19 901	821	6 922	7 743	6 797	24.6	20 847	75.4	27 644
Töölö/Tölö	111 613	197 044	308 657	10 315	92 622	102 937	121 928	29.6	289 666	70.4	411 594
Vallila/Vallgård	37 123	64 572	101 695	3 845	32 502	36 347	40 968	29.7	97 074	70.3	138 042
Vallisaari/Skanslandet	344	706	1 050	104	564	668	448	26.1	1 270	73.9	1 718
Vartiokylä/Botby	23 068	38 004	61 072	4 827	47 234	52 061	27 895	24.7	85 238	75.3	113 133
Vuosaari/Nordsjö	23 797	45 284	69 081	4 699	51 964	56 663	28 496	22.7	97 248	77.3	125 744
Kirjastoauto-os./Bokbussavd./Book mobile ...	62 177	201 808	263 985	25 213	311 783	336 996	87 390	14.5	513 591	85.5	600 981
Laitoskirjasto/Anstaltsbiblioteket/Institution Library	47 841	118 863	166 704	3 722	21 286	25 008	51 563	26.9	140 149	73.1	191 712
Yhteensä/Summa/Total of issues	1 051 962	1 849 841	2 901 803	156 005	1 268 762	1 424 767	1 207 967	27.9	3 118 603	72.1	4 326 570

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaiseva taulukko:

Tabell över utlåningen av litteratur på olika språk:

Table illustrating the issues in different languages:

Lainauspiste Utlåningsställe Lending point	Suomenk. kirjallisuus Finskspråkig litt. Finnish literature		Skand. kirjallisuus Litt. på skand. språk Scand. literature		Muunk. kirjallisuus Litt. på utl. språk Foreign literature		Kaikkiaan Sammandrag Total	
		%		%		%		%
Pääkirjasto/Huvudbiblioteket/ Main Library	551 233	72.9	153 510	20.3	51 303	6.8	756 046	17.5
Sivukirjasto/Filial/ Branch Library:								
Eteläinen/Södra	119 372	90.6	10 787	8.2	1 548	1.2	131 707	3.0
Haaga/Haga	145 021	91.7	10 221	6.5	2 889	1.8	158 131	3.7
Herttoniemi/Hertonäs	104 697	91.8	7 870	6.9	1 516	1.3	114 083	2.7
Kaarela/Kårböle	49 520	84.7	7 512	12.8	1 428	2.5	58 460	1.4
Kallio/Berghäll	424 750	95.8	15 384	3.5	3 223	0.7	443 357	10.2
Kulosaari/Brändö	41 326	72.1	12 692	22.2	3 250	5.7	57 268	1.3
Käpylä/Kottby	120 236	89.3	9 254	6.9	5 195	3.8	134 685	3.1
Lauttasaari/Drumsö	113 248	74.1	33 567	22.0	5 987	3.9	152 802	3.5
Malmi/Malm	50 480	94.7	2 332	4.4	514	0.9	53 326	1.2
Maunula/Månsas	103 062	95.0	4 639	4.3	836	0.7	108 537	2.5
Munkkiniemi/Munksnäs	103 056	80.6	20 405	16.0	4 362	3.4	127 823	3.0
Oulunkylä/Äggelby	64 733	93.5	3 662	5.3	859	1.2	69 254	1.6
Pakila/Baggböle	47 779	97.4	1 117	2.3	161	0.3	49 057	1.1
Pitäjänmäki/Sockenbacka	72 962	92.8	4 620	5.9	1 004	1.3	78 586	1.8
Porolahti/Porovik	96 432	95.5	3 543	3.5	1 015	1.0	100 990	2.3
Puistola/Parkstad	66 044	95.9	1 985	2.9	825	1.2	68 854	1.6
Suomenlinna/Sveaborg	15 136	98.7	185	1.2	14	0.1	15 335	0.4
Tapanila/Staffansby	37 488	99.4	174	0.5	39	0.1	37 701	0.9
Toukola/Majstad	26 531	96.0	958	3.5	155	0.5	27 644	0.6
Töölö/Tölö	340 416	82.7	58 132	14.1	13 046	3.2	411 594	9.5
Vallila/Vallgård	132 355	95.9	4 709	3.4	978	0.7	138 092	3.2
Vallisaari/Skanslandet	1 701	99.0	13	0.8	4	0.2	1 718	0.1
Vartiokylä/Botby	107 326	94.9	5 008	4.4	799	0.7	113 133	2.6
Vuosaari/Nordsjö	119 073	94.7	5 953	4.7	718	0.6	125 744	2.9
Kirjastoauto-os./Bokbussavd./ Bookmobile	535 993	89.2	53 411	8.9	11 577	1.9	600 981	13.9
Laitoskirjasto/Anstaltsbiblio- teket/Institution Library	173 304	90.4	16 714	9.0	1 694	0.6	191 712	4.4
Yhteensä/Summa/Total of issues	3 763 274	87.0	448 357	10.4	114 939	2.6	4 326 570	100.0
1970	3 355 551	86.7	414 378	10.7	100 286	2.6	3 870 215	100.0